

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion și Burduh Victor,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2019, în privința inculpaților

Budaca Igor xxx, născut la xxx, originar și domiciliat xxx;

Ciobanu Sergiu xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx;

Munteanu Liviu xxx, născut la xxx, originar și domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.09.2018 – 04.03.2019;

Instanță de apel: 22.03.2019 – 13.11.2019;

Instanță de recurs: 19.02.2020 – 20.10.2020.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești, sediul Central din 04.03.2019, au fost recunoscuți vinovați și condamnați:

- Ciobanu Sergiu în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 750 de unități convenționale, ceea ce constituie suma de 37 500 de lei.

- Budaca Igor în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 750 de unități convenționale, ceea ce constituie suma de 37 500 de lei.

- Munteanu Liviu în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, la amendă în mărime de 750 de unități convenționale, ceea ce constituie suma de 37 500 de lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, Budaca Igor, Ciobanu Sergiu, Munteanu Liviu, dar și cu Mahnovet Ionuț, Moraru Constantin, Vrabie Daniel, Cociug Vasile, în privința cărora cauza a fost disjunsă, și alte persoane neidentificate de către organul de urmărire penală, la data 14.07.2018 aproximativ la ora 03:00, au intrat în localul de agrement din s. Bobeica, raionul Hîncești, conform

art.131 Cod penal - într-un loc public, fără temei de drept, acționând cu intenție, manifestând o neglijare premeditată a conduitei în societate, dând dovadă de necuviință și neobrăzare, urmărind manifestarea bravurii și a forței grosolane, intenționat cu pumnii, picioarele, au aplicat multiple lovituri peste diferite părți ale corpului lui Diviza Nicolae, Ioniță Dionisie, Pîrau Igor, Stropșa Dumitru, Cimpoieșu Simion, Rusu Gheorghe, Zubcu Mihail, Cimpoieșu Igor, Vlas Simion, Comîndaru Simion, cauzându-le ultimilor vătămări corporale.

Acțiunile inculpaților Ciobanu Sergiu, Budaca Igor și Munteanu Liviu au fost încadrate de către prima instanță în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, adică huliganismul agravat, după semnele calificative „acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanei, precum și acțiuni care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită, săvârșit de mai multe persoane, cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale și sănătății”.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpații Ciobanu Sergiu, Budaca Igor și Munteanu Liviu să fie recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal și să li se stabilească pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 4 ani fiecare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cererii declarate, apelantul a invocat că instanța nu a ținut cont de faptul că infracțiunea a fost pregătită, inculpații având diferite obiecte - coadă de sapă, bătă, iar faptul că părțile vătămate nu au văzut aceste obiecte la inculpați se datorează haosului creat. Fiind audiat în calitate de învinuit, Ciobanu Sergiu a declarat că atunci când au coborât din mașini, au luat bâte, dar instanța de fond a respins neîntemeiat cererea acuzării în temeiul art.368 Cod de procedură penală, de a fi date citirii declarațiilor respective.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2019, a fost respins ca nefondat apelul, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță a conchis corect că acțiunile inculpaților Ciobanu Sergiu, Budaca Igor și Munteanu Liviu se încadrează în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod penal, după semnele calificative „acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, precum și acțiunile care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un cinism sau obrăznicie deosebită, săvârșită de două sau mai multe persoane”, nefiind demonstrată agravanta „cu aplicarea altor obiecte pentru vătămarea integrității corporale și sănătății”, care este exclus din învinuire.

Cu referire la reîncadrarea acțiunilor inculpaților din alin.(3) în alin.(2) al art.287 Cod penal, instanța de apel, la fel ca și prima instanță, a stabilit că părțile vătămate și martorii au declarat că inculpații Ciobanu Sergiu, Budaca Igor și Munteanu Liviu nu au avut cu ei obiecte cu care să fi lovit vreo persoană.

De asemenea, inculpatul Budaca Igor a declarat că nu a văzut careva obiecte la persoanele care erau cu el, iar inculpatul Munteanu Liviu a declarat că nu a văzut obiecte, deoarece inițial a intrat un grup, după care al doilea și dânsul nu avea și nu a văzut careva obiecte.

La fel, reieșind din înregistrările video cu altercația din 14.07.2018, rezultă că Ciobanu Sergiu, Budaca Igor și Munteanu Liviu nu au folosit careva obiecte.

În ceea ce privește faptul că Ciobanu Sergiu și-a învelit pumnul în maiou nu demonstrează că acesta avea „alte obiecte pentru vătămarea integrității corporale și sănătății”, or drept obiecte special adaptate pentru vătămarea integrității corporale sau a sănătății pot fi considerate obiectele care comportă pericol pentru valorile sociale datorită calităților specifice acestor obiecte.

În acest context, cu referire la argumentul apelantului precum că părțile vătămuate nu au văzut obiecte la inculpați se datorează haosului creat, instanța de apel a menționat că imposibilitatea de a vedea ce aveau inculpații în mâni nu semnifică automat că aceștia aveau ceva cu ei, iar acuzarea nu a demonstrat prezența acestor obiecte anume asupra inculpaților din prezenta cauză.

Cu referire la argumentele apelantului precum că instanța de fond a respins neîntemeiat cererea acuzării de a fi date citirii declarațiile lui Ciobanu Sergiu în calitate de învinuit, instanța de apel reiterează că pornind de la principiul nemijlocirii, instanța poate să-și întemeieze hotărârea doar pe probele examinate în ședința de judecată, concluzie întemeiată pe prevederile art.384 alin.(4) Cod de procedură penală.

4.2. Cu referire la individualizarea pedepsei, instanța de apel a reținut că, inculpatul Ciobanu Sergiu este celibatar, nu se află la evidența medicului narcolog și/sau psihiatru, anterior nu a fost judecat. În calitate de circumstanțe atenuante a reținut căința sinceră și săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave. Circumstanțe agravante nu au fost stabilite, precum și temeuri de liberare de pedeapsă.

Instanța de apel a constatat că, inculpatul Budaca Igor, este caracterizat pozitiv la locul de trai, nu se află la evidența medicului narcolog și/sau psihiatru, anterior nu a fost judecat. În calitate de circumstanțe atenuante s-a reținut căința sinceră și săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave. Circumstanțe agravante nu au fost stabilite, precum și temeuri de liberare de pedeapsă.

În privința inculpatului Munteanu Liviu, instanța de apel a reținut că acesta este celibatar, nu se află la evidența medicului narcolog și/sau psihiatru, anterior nu a fost judecat. În calitate de circumstanțe atenuante s-a reținut căința sinceră și săvârșirea pentru prima dată a unei infracțiuni mai puțin grave. Circumstanțe agravante nu au fost stabilite, precum și temeuri de liberare de pedeapsă.

Din perspectiva normelor legale și luând în considerare circumstanțele cauzei, ținând cont de faptul că inculpații sunt tineri, au comis pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, nu au antecedente penale, nu se află la evidența medicului narcolog și/sau psihiatru, având în vedere prezența circumstanțelor atenuante și lipsa celor agravante, instanța de apel consideră că prima instanță a conchis corect că reeducarea inculpaților Ciobanu Sergiu, Budaca Igor și Munteanu Liviu este posibilă fără izolarea acestora de societate, cu stabilirea pedepselor sub formă de amendă fiecăruia, or sistemul de valori cultivate în penitenciar nu trebuie să fie prima soluție de corectare a comportamentului unor persoane tinere, condamnate pentru prima dată.

5. Procurorul, în temeiul pct.6), 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea acesteia cu remiterea cauzei la

rejudicare în aceeași instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, instanța de apel nu a îndeplinit prevederile legii, precum și explicațiile date de către Plenul Curții Supreme de Justiție la pct. 14 al Hotărârii nr. 22 din 12 decembrie 2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, din sensul cărora rezultă că nerespectarea cerințelor legii echivalează cu nerezolvarea fondului apelului, fapt ce atrage după sine casarea deciziei instanței de apel.

Decizia instanței de apel, o consideră a fi neîntemeiată și pasibilă a fi casată, deoarece este contrară stării de fapt stabilite în baza probelor examinate în cadrul cercetării judecătorești, contravine și prevederilor art.101 alin.(1) Cod de procedură penală care stipulează expres că, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Lecturând textul deciziei instanței de apel, a constatat că s-a admis o eroare gravă, deoarece nu a fost indicat nici un motiv plauzibil ce ar combate sau care ar indica că în acțiunile inculpaților nu sunt prezente elementele infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal.

Analizând probele administrate și cercetate pe caz, acuzația a stabilit cu certitudine că nu sunt prezente careva dubii în probarea învinuirii, motivarea instanței de fond cât și a instanței de apel prezintă doar niște versiuni din oficiu înaintate de către instanță în favoarea inculpaților, care nu au nici un suport probatoriu.

A remarcat că, reieșind din probele administrate, atât instanța de fond cât și instanța de apel, au ajuns la concluzia că inculpații Munteanu Liviu, Ciobanu Sergiu și Budaca Igor, dacă, nu au aplicat obiecte pentru vătămarea integrității corporale și sănătății, acțiunile dâșilor se încadrează în baza art.287 alin.(2) lit. b) Cod Penal, iar faptul că infracțiunea a fost pregătită, că obiectele ca: coada de sapă, bâte au fost luate cu ei din municipiu Hâncești, nu contează.

A indicat că, instanțele ierarhic inferioare nu au auzit decât poziția apărării, indicând că părțile vătămăte nu au văzut obiecte pentru vătămarea integrității corporale și sănătăți, totodată neluând în considerație faptul că părțile vătămăte erau depășiți numeric, era haos, unii s-au ascuns pe sub mese, alții au ieșit prin geam și cei rămași se apărau, nu-i admirau. Doar, ulterior, după imaginile video apărute pe internet unii din părțile vătămăte au putut să-i rețină în memorie pe inculpați.

A notat că, de către ambele instanțe nu au fost date aprecierii declarațiile inculpatului Ciobanu Sergiu de la etapa urmăririi penale, care fiind audiat în calitate de învinuit a declarat că, „în mașină erau bâte, toți la coborârea din sat (la început) au luat din mașini bâte”. Cu atât mai mult că declarațiile ultimului făcute în cadrul urmăririi penale au fost, recunoscute ca probe de către prima instanță și instanța de apel, în privința altor coparticipanți.

De asemenea, a explicat că se demonstrează faptul că infracțiunea a fost pregătită și imaginile video (nu doar secvențele video din interiorul localului) și anume: inculpații până a intra în incinta localului de agrement din s. Bobeica, raionul Hâncești s-au așteptat pe scările localului și atunci când fluturau obiectele, nici unul dintre inculpați nu a făcut cale îtoarsă.

Consideră că, atât instanța de fond cât și instanța de apel, la emiterea

hotărârilor nu au lua în considerație toate circumstanțele cauzei: caracterul acțiunilor inculpaților, obiectele cu care infractorii au acționat, numărul infractorilor raportate la numărul victimelor, forța fizică a făptuitorilor raportată la forța fizică a victimelor.

Totodată, chiar dacă inculpații Ciobanu Sergiu, Munteanu Liviu și Budaca Igor nu au recunoscut vina în comiterea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(3) Cod penal, acuzarea consideră, că toate elementele infracțiunii și-au găsit confirmare atât în cadrul urmăririi penale, cât și pe parcursul cercetării judecătorești prin probele administrate, care în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală, urma să fie apreciate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, acuzarea constată că circumstanțele expuse atestă că, instanța de apel nu a judecat apelul procurorului în condițiile legii, deoarece nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis reieșind din următoarele considerente.

Conform art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Recurentul invocă în recurs temeiurile prevăzute de pct.6), 12) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit căruia, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

În sensul cerințelor art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corecte au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

În corespundere cu art.384 alin.(3) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.

Conform art.385 alin.(1) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței,

instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea.

În corespundere cu art.101 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

În urma lecturării textului deciziei, Colegiul penal lărgit reține că instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate și în acest context ține să menționeze următoarele.

În primul rând, potrivit descriptivului deciziei, instanța de apel a constatat că, „prima instanță a reținut că, Budaca Igor, împreună cu Ciobanu Sergiu, Munteanu Liviu, dar și cu ... acționând cu intenție, manifestând o neglijare premeditată a conduitei în societate, dând dovadă de necuviință și neobrăzare, urmărind manifestarea bravurii și a forței grosolane, intenționat cu pumnii, picioarele, tacuri și alte obiecte adaptate, au aplicat multiple lovituri peste diferite părți ale corpului lui ...”. Or, precum rezultă din textul sentinței, prima instanță a reținut starea de fapt în privința inculpaților Budaca Igor, Ciobanu Sergiu și Munteanu Liviu fără a indica aplicarea loviturilor cu ”tacuri și alte obiecte adaptate”, fapt omis de către instanța de apel, ceea ce creează o stare incertă în textul deciziei instanței de apel.

Suplimentar, Colegiul penal lărgit evidențiază că, în esență, apelului acuzării se axează pe recalificarea nemotivată a faptei infracționale, ceea ce cuprinde incertitudine asupra clarificării stării de fapt a acțiunilor inculpaților, circumstanțe care au rămas neelucidate în textul deciziei instanței de apel.

Astfel, în contextul indicat supra, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Motivarea hotărârii reprezintă un element de transparență a justiției inerent oricărui act jurisdicțional, iar hotărârea judecătorească este rezultatul unui proces logic de analiză științifică a pretențiilor deduse judecății, dispozițiilor legale incidente și probelor administrate în cauză în scopul aflării adevărului, urmare a unui raționament logic-juridic care se reflectă în motivarea acesteia.

Conform jurisprudenței CtEDO, expuse în cazurile aplicării art.6 al Convenției, o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal, oferă posibilitatea ca această hotărâre să poată fi verificată în cadrul căilor de atac și posibilitatea persoanelor interesate de a pregăti o cerere de apel sau recurs. (Suominen c. Finlandei (2003) § 37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) § 85).

În afară de aceasta, motivarea hotărârilor este un instrument important în asigurarea transparenței justiției și existența unui control social asupra acesteia. (Hirvisaari c. Finlandei, (2001) § 30).

În al doilea rând, instanța de apel în decizie a enumerat probele verificate în ședința de judecată la solicitarea procurorului și avocaților inculpaților, însă nu a verificat minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței și veridicității, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Or, conform prevederilor art.art.100 alin.(4), 101 alin.(1) - (4) Cod de procedură penală, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Verificarea constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, verificarea sursei de proveniență a probelor.

Verificarea probelor poate avea loc doar prin aplicarea procedeele probatorii prevăzute de cod și se efectuează la toate fazele procesului penal.

Sunt supuse verificării atât datele de fapt, cât și mijloacele de probă din care au fost obținute. Probele se verifică atât prin efectuarea acțiunilor procesuale prevăzute de Codul de procedură penală, cât și printr-o analiză logică a conținutului probei, a coroborării lor.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera statistic probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, concluziile instanței de apel poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, însă, așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

Potrivit prescripțiilor art.414 Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de instanța de fond.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul penal lărgit constată că, în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, „decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să cerceteze minuțios

aspectele învinuirii înaintate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.art.93, 95, 101 Cod de procedură penală și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, argumentând clar concluziile sale, ținând cont de motivele expuse în pct.6 din prezenta decizie.

7. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2019, în privința inculpaților *Budaca Igor xxx, Ciobanu Sergiu xxx, Munteanu Liviu xxx* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la 19 noiembrie 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion

Burduh Victor